

Innspill til nasjonal handlingsplan for bærekraftsarbeidet

ARCT

Introduksjon

Vi er tre damer fra Universitetet i Bergen, ARCT AS og SALT Lofoten AS som samarbeider på av tvers akademia og næringsliv for å lokalisere FN sine Bærekraftsmål.

Vi støtter Riksrevisjonens rapport fra 17. november som sier det er "sterkt kritikkverdig" at Norge ikke har identifisert hvilke delmål vi skal prioritere i Norge.

Det mangler et nasjonalt rapporteringsformat for bærekraftsmålene. Til og med norsk næringsliv ber om¹ og sier det på høy tid å få fart på konkrete nasjonale tiltak for bærekraft i verdens rikeste land.

Det må være mulig å gi statsleder som Erna Solberg et bedre verktøy enn en SDG fotball for å vise forpliktelse til bærekraftsmålene!

Offentlig og privat sektor trenger bedre styringsverktøy for å rapportere etterlevelse av FN målene på en transparent og etterprøvbar måte.

Det finnes flere ledende forskningsmiljø i Norden innen bærekraftig utvikling, blant annet Stockholm Resilience Centre som siden 2016 har vært på banen med prioriteringer av bærekraftsmålene² og UiB med sin UNESCO Chair³ og prosjektportefølje innen bærekraftig forvaltning. Det er et stort dilemma for akademia at det utvikles en offentlig finansiert forskningsbasert kompetanse uten at reelle handlinger basert på denne kompetansen tas av politikere.

Vi gir følgende konkrete innspill til Nasjonal Handlingsplan for Bærekraftsarbeidet:

1. Vi må få lokale indikatorer inn i SSB og jobbe konkret, målbevisste og tverrfaglig på tvers av akademia og næringslivet for å få på plass en bedre bærekraftsrapportering, gjerne kartbasert. Det er behov for konkrete anbefalinger om hvilke indikatorer og delmål som er relevante for Norge, gjerne også relevans per bransje.
2. Stortinget og Regjeringen må gi tydelig beskjed om hvordan bærekraftsmålene skal lokaliseres og hvordan etterlevelse til FN målene skal rapporteres.
3. Vi er opptatt av at det må utvikles bedre metoder og verktøy. Vår anbefaling er at det jobbes for å automatisere rapporteringsarbeidet i størst mulig grad!
4. Vi trenger 'marsjordre' med tydelige føringer fra Stortinget og Regjeringen snarest!

Problembeskrivelse

Vi vet at det vil dukke opp mange utfordringer og dilemmaer i arbeidet for å lokalisere bærekraft. En handlingsplan må håndtere at FN målene overlapper på flere områder. Kommuner og næringsliv ønsker å få klare føringer for hvordan bærekraftsmålene skal brukes, for eksempel i arealplanlegging og i årlig bærekraftsrapportering. Bergen Kommune har utformet målet med en nasjonal handlingsplan for bærekraft på en fornuftig måte: *"Handlingsplanen bør først og fremst handle om hvordan det statlige nivået skal arbeide nasjonalt og internasjonalt for å nå bærekraftsmålene.* Videre skriver de at *"Handlingsplanen må håndtere at bærekraftsmålene har konflikter i og mellom seg"* og at

¹ <https://www.norskindustri.no/dette-jobber-vi-med/energi-og-klimate/energy-transition-norway/>

² <https://www.stockholmresilience.org/SDG2016>

³ <https://www.uib.no/en/unesco-chair>

“Det hadde vært nyttig om handlingsplanen synliggjorde hvilke delmål som er mest aktuelle for de ulike aktørene” (vår utheving).

Både kommunene og næringslivsaktører i offentlig og privat sektor ønsker å bruke **minst mulig tid på måling og rapportering**. Vi må utvikle metoder og verktøy slik at mest mulig tid brukes på å omsette målene til reell handling.

Våre undersøkelser underbygger flere andre innspill til handlingsplan, for eksempel skriver UiB Energidirektør Kristin Guldbrandsen Frøysa at: *“Det er viktig å få konkretisert bærekraftsmåla i ein norsk samanheng”* og UiB’s UNESCO Chair Professor Inger Elisabeth Måren skriver at vi må *“Sikre en helhetlig tilnærming til bærekraftsmålene*. Universitetet i Bergen har høy kompetanse innen bærekraft på tvers av økologi, juss, sosialvitenskap og vitenskapsteori samt det nye Senter for Bærekraftig Arealbruk (CeSAM) som fokuserer på bevisbasert beslutningstaking og konsolidering av tverrfaglig forskning og utdanning.⁴

#LoVeSeSDG prosjektet og digitale verktøy for å rapportere bærekraft

I vårt pågående prosjekt “Lokalisering av bærekraftsmål for Lofoten, Vesterålen og Senja” ([#LoVeSeSDG](#), finansiert av MILJØFORSK Norges Forskningsrådet 2019–2022) har vi spesielt identifisert **at kommunene og fylkeskommunene trenger et felles, digitalt verktøy for rapportering av aktiviteter og arbeid mot spesifikke Delmål i Agenda 2030**. I våre forskningsprosjekt samarbeider vi med flere kommuner og med næringslivsaktører i offentlig og privat sektor. I Andøy Kommune i Vesterålen, samarbeider vi blant annet med kommunens arealplanlegger og offentlig og privat næringsliv (forskning, turisme, utdanning, fiskeri og akvakultur). Våre samtaler med dem bekrefter at det er behov for å utvikle metodikk og å skreddersy verktøy for å rapportere etterlevelse av FN målene, gjerne kartbaserte digitale verktøy. Vår ambisjon er at å utvikle et verktøy, for eksempel en “SDG Wizard” som leverer en metodikk i en software som løser den komplekse oppgaven det er å score etterlevelse av bærekraftsmålene ved hjelp av en «easy-to-answer» spørsmål som lagres i en spørsmålsbank.

Vi ønsker derfor å komme i dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet samt kommuner som ønsker å prøve ut og gi innspill til et slikt verktøy. Det må være mulig å gi statsledere som Erna Solberg et bedre verktøy enn en SDG fotball for å vise forpliktelse til bærekraftsmålene!

Med vennlig hilsen,

Dorothy Dankel på vegne av Karin Berentsen, ARCT, og Brita Staal SALT Lofoten

Dorothy J. Dankel, PhD
Research scientist / Responsible Research & Innovation in marine science
Department of Biological sciences/Centre for Sustainable Area Management (CeSAM)
University of Bergen, Norway
Phone: +47 95 83 77 76
[Website](#) [Twitter: @dorothydankel](#) [Citations](#)
<http://dorothydankel.h.uib.no/>

⁴ <https://www.uib.no/cesam>